

Telefoon 14 033
gemeente@leusden.nl
www.leusden.nl

Aan de gemeenteraad

Onderwerp: Raadsinformatiebrieven Netcongestie in Leusden

Geachte leden van de raad,

De Provincie Utrecht heeft op 6 mei 2025 een Statenbrief over netcongestie gestuurd aan Provinciale Staten (zie bijlage). In deze brief staat dat netcongestie bijna alle maatschappelijke doelen raakt: woningbouw, economie, mobiliteit en duurzaamheid. De provincie werkt samen met gemeenten, netbeheerders en het Rijk aan oplossingen. De provincie benadrukt dat het uitbreiden van het stroomnet alleen niet genoeg is. We moeten ook slimmer omgaan met het bestaande net. Daarom werkt de provincie aan maatregelen zoals:

- Sneller bouwen aan nieuwe netwerken;
- Slimmer energiegebruik in woningen en bedrijven;
- Netbewust bouwen, zodat nieuwe huizen minder stroom gebruiken;
- Regelbare opwek, bijvoorbeeld met tijdelijke stroomopwekking dichtbij knelpunten.

De provincie waarschuwt dat zelfs een wachtrij voor woningbouw niet is uitgesloten, als de situatie verslechtert. Daarom is het belangrijk dat ook gemeenten, zoals Leusden, hun bijdrage leveren aan deze aanpak.

In deze brief leest u:

- Wat netcongestie is en hoe het samenhangt met de energietransitie;
- Wat de situatie is in Leusden;
- Wat de gevolgen (kunnen) zijn voor woningbouw, bedrijven en inwoners;
- Wat de gemeente en partners doen om de druk op het net te verlagen.

Wat is netcongestie?

Netcongestie betekent dat het elektriciteitsnet overvol raakt, waardoor nieuwe aansluitingen voor levering of teruglevering van stroom vaak niet meer mogelijk zijn. De grootste knelpunten zitten op het hoogspanningsnet van TenneT, maar ook het midden- en laagspanningsnet van Stedin staat onder druk. Dit noemen we gelaagde congestie. De netten beïnvloeden elkaar, dus moeten we op alle niveaus tegelijk actie ondernemen.

Er zijn drie lagen waarop congestie kan optreden:

- Hoogspanning (TenneT) – landelijk en regionaal transportnetwerk;
- Middenspanning (Stedin) – aansluitingen voor grote gebouwen of wijken;
- Laagspanning (Stedin) – aansluitingen voor woningen en kleine bedrijven.

Bijvoorbeeld: een zonnenveld kan niet terugleveren omdat het hoogspanningsnet vol zit. Of: een laadplein voor vrachtwagens kan niet aangesloten worden omdat het middenspanningsstation geen ruimte heeft.

De situatie in Leusden

Het effect van netcongestie is ook in de gemeente Leusden steeds nadrukkelijker aanwezig:

- 19 aanvragen voor grootverbruik staan op de wachtlijst (samen 3,9 MW);
- 11 aanvragen voor teruglevering staan op de wachtlijst (2,0 MW);
- Alleen grootverbruikers (meer dan 3x80 ampère) hebben nu te maken met beperkingen;
- Kleinverbruikers (zoals woningen) kunnen nu nog worden aangesloten, maar dit staat onder druk.

Daarnaast:

- De bouw van Leusden 2, een nieuw 50Kv transformatorstation, is gepland in 2028. Dit is een middenspanningsstation. Dit station is onderdeel van de netuitbreiding, maar werkt alleen als ook hoogspanningsstations in Amersfoort Noord en Breukelen Kortrijk op tijd klaar zijn. Netbeheerder TenneT heeft op 12 juni 2025 gemeld dat de planning voor het oplossen van netcongestie in 2029 niet wordt gehaald (zie bijlage). Dit heeft te maken met onder andere langdurige procedures en moeilijkheden bij grondverwerving. De verwachting is nu dat de verzwaringen klaar zullen zijn tussen 2033 en 2035;
- De plaatsing van 80 nieuwe trafohuisjes in Leusden is gestart. Dit is onderdeel van de Buurtaanpak van Stedin. Hiermee maken we het laagspanningsnet toekomstbestendig. Zie in de bijlage het persbericht van de gemeente en Stedin.

Gevolgen voor Leusden

- Bedrijven kunnen zich niet vestigen, uitbreiden of verduurzamen;
- Woningbouw komt mogelijk in de knel. Leusden moet voor 2030 nog 976 woningen realiseren, en tot 2040 zelfs 1.784 (nog niet allemaal vastgesteld). Deze woningen kunnen vaak wel gebouwd worden, maar mogelijk niet worden aangesloten op het energienet, als er netcongestie komt voor kleinverbruik. Zonder aansluiting zijn ze niet bruikbaar. Als ze toch in gebruik worden genomen, is er flexibele lokale opwek nodig, zoals aggregaten of WKK's. Dit is niet wenselijk vanwege de uitstoot van CO₂ en stikstof. Een WKK is een Warmte-Kracht-Koppeling, en zet bijvoorbeeld aardgas om in elektriciteit;
- Elektrisch rijden en verwarmen wordt moeilijker bij verdere netdrukke. Vrachtwagens kunnen niet geladen worden als de infrastructuur niet aanwezig is. Ook elektrificatie van bedrijfspanden is dan niet mogelijk. Als er congestie komt voor kleinverbruik, kunnen er geen nieuwe aansluitingen komen voor elektrische auto's of warmtepompen. Ook kan de

verduurzaming van de bestaande woningvoorraad in de knel komen, als woningen

bijvoorbeeld overstappen op warmtepompen;

- Duurzame energieprojecten lopen vertraging op. Voorbeeld: zonneveld Emelaarseweg;

- De energietransitie gaat door. Leusden wil van het aardgas af en gebruik maken van duurzame energie. Maar netcongestie maakt dit moeilijker. Sommige keuzes moeten tijdelijk worden aangepast. Dat vraagt pragmatisme op korte termijn en volharding op lange termijn.

Wat doen we eraan?

De aanpak van netcongestie komt voort uit samenwerking tussen netbeheerders (Stedin én TenneT), gemeenten, provincie en Rijk. Binnen de Energy Board Utrecht zijn 10 maatregelen opgesteld om de druk op het net te verlagen. Aan deze maatregelen geven we als gemeente via het Ambtelijke Overleg Netcongestie van Regio Amersfoort uitvoering. De 10 maatregelen zijn te vinden in het document dat als bijlage is toegevoegd. Als gemeente zijn we al bezig, om de maatregel netbewuste nieuwbouw in te bedden in beleid en dit toe te passen in de nieuwbouwprojecten binnen onze gemeente. Dit zorgt ervoor dat nieuwe woningen zo min mogelijk energie vragen van het net, en daardoor is er meer ruimte voor ontwikkeling.

Communicatie

- Campagne “Zet de knop om” start binnenkort. Hiermee maken we inwoners bewust van piektijden (7-10 en 16-21 uur). Als mensen hun vaatwasser of wasmachine buiten deze tijden gebruiken, helpt dat het net te ontlasten;

- Inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen informeren over netcongestie en wat gemeente Leusden in samenwerking met Stedin doet om dit te voorkomen door verzwarende van het elektriciteitsnet door middel van een persbericht en inzet social media (zie bijlage voor het persbericht).

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders,

R.B. van den Brink
directeur secretaris

G.J. Bouwmeester
burgemeester

Bijlage(n):

- 1. Statenbrief Netcongestie Provincie Utrecht, 6 mei 2025;**

- 2. 10 maatregelen voor ruimte op het Utrechtse net, december 2024 bron: Energy board Utrecht;**

- 3. Persbericht Grote uitbreidingsprojecten hoogspanningsnet Utrecht, Gelderland en de Flevopolder duren langer dan gepland. Bron: TenneT, 12 juni 2025;**

- 4. Persbericht Gemeente Leusden en Stedin.**